

వెళ్ళాము గాన వెళ్ళాము
మొక్కసాంది కమాబ్

□ రోజంతా ఆఫీసులో కాగితాలు వ్రాసి వేసేవారెవరికీ లేనదీ అర్థం కలుగని పని అయిపోయిన ముట్టాల్ని కూడా, వన్నా, యింతకన్న మంచి ఉద్యోగం దొరుకు పైకి రావాలనే ఆశ తిన్నగా యింటికి తుండేమోనని ఆశ! 'నీకు పై ఉద్యోగం దొరికిందా? అంతవరకు మనలో పోటీ ఇవ్వకు' అని చెప్పడం మనకు మహోన్నత కలి లేని ప్రజాస్వామ్యంలో, పైకిరావాలని

వంజనలపినది 'పిహారసు'కుంఠం ఒక్కటే వని, అది మనదగ్గర లేనప్పుడు, లూ డ్రిగిలు, దిప్పామలు యెన్ని ఉన్నా ప్రయోజనం లేదని, వాకు తెలిసి వచ్చేసరికి జాల కాలం వట్టింది...

ఈ కిటుకు తెలియని రోజులనాటి కెంజి. అసీనుమంచి తిన్నగా యింటికివక, ఐక్యడికి అక్కడికి వెళ్లి, ఇవీ అవీ నేర్చు కుని ఆలశ్యంగా యింటికిపోవడం వాకు కొన్ని సంవత్సరాలుగా అలవాటు. ఇట్లు చేరేటప్పటికి ...అందరూ నిద్ర!

మా అవిడ! అవిడకు అవలే విద్ర. నట్టవగలై నా, వీల్లనంతసేపు నిద్రపోడం అవిడ జీవితాశయం. ఈ నిద్రపోవడం అనేది, అమె విషయంలో ఒక నియమం... కావరానికి వచ్చిన కొత్తలో వాళ్ళనాన్న గారు, రెండోజంకొకసారి అయినా వ్రాస్తూ ఉండేవారు: 'ఇంటిలో ఏకబురోగ్ల పెట్టు కుని, కాలం వృధాచెయ్యక, చక్కగా నిద్ర పోమ్మని. మూర్ఖిభవించిన పితృవాక్య పరి పోలన అయిన క్షిరాముడు మరికొంచెం కీర్తి సంపాదిస్తామన్న దురాశతో మా క్షిరీదేవిగా అవతరించాడేమోనని వాకు గట్టి అనుమానం. కించిత్తు లింగభేదం, కాలంలో తపోవతు అన్నవే లేకపోతే, రాముడికి కట్టిన ఆ గుళ్లు, గోపురాలు, మా యింటి అవిడకే కట్టించి వుండురు. నేను యెరుగున్న ముట్టుకు, పితృవాక్యం, యింత నిశ్చలమైన దీక్షతో— ప్రజాభిప్రాయాన్ని లెక్కచెయ్య కుండా—కరసావహించి ఆచరణలో పెట్టిన వారు ప్రీతి పురుషుల్లా కాని, తదితరుల్లా కాని, లేరంటే లేరు.

పోతే, ... నా పాదధ్వని ... అంటే జా పా ద ర క్ష ల క ర్క క ధ్వ ని— విని అయినా అవిడ లేచేదికాదు. అంత కోరిమైన చెప్పులు వోళ్ళచప్పుడు కూడా విద్రాసాండ్రమైన అమె కర్ణేంద్రియ పరి నరాలకు కూడా పోలేకపోయేది. అందుచేత వాకోసం, వంటయింటిలో దయతో మిగిల్చి వుంచబడిన మెతుకుల్ని నేనే వ్యయంగా వడించుకునేవాడిని. ఆ దిక్కుమాలిన

మెతుకులు తరికాలంలో విద్రవిగుసుకుని తెల్లరంగులో ముంచబడ్డ చిన్న యిసువ మేకుల్లా, కొరికితే చప్పుడయేటంత కలు వుగా వుంటే ముద్దుముద్దుకీ ఏ మంచి తీర్మమో మరికొంచెం వుచ్చుకోడం కూడా ఉండేది.

పిల్లలు ... దేవుడిచ్చిన వాళ్ళందరూ... నిద్రవిషయంలో బోతుగా తల్లిపోతే. పొద్దు కూకేసరికి యే కారణంచేతయినా వాళ్ళవడుకునే ప్రయత్నంలో కనుక లేకపోతే, మాత్రుదేవతయొక్క రూక్షవీక్షణాలవేడికి మలమల మాడిపోవలసి వచ్చేది. అయినా యిటువంటి చిన్నవిషయాల్లో, తల్లిమాట జవదాటేరన్న చెడపేరు సంపాదించుకో కుండా, వీలయినంత తొందరలో గాఢ నుమస్తిపాలయే వారు వాళ్లు— చేసేవిలేక.

అప్పుడప్పుడు, మా పెద్దవాడు మాత్రం, ఏ పీఠ కనో, పాలకనో, లఘు శంకకనో వొంకపెట్టి, నేను -యిట్లు చేరేదాకా మెలుకువగా ఉంచామని ప్రయత్నించేవాడు, తండ్రి యందుండే, యింకా స్వార్థం తెలి యని, ప్రేమవల్ల!

ఇంతకీ చెప్పనవ్వోమంటే: భోజనం, లేక తత్యమం అయినది ముగించుకుని, నా గదిలో లైటువేసుకుని, టేబిలు దగ్గర కూర్చోడం యేమిటి, ఎదురుగా తయారయేది ఒక పిచిక! కప్పుకు దగ్గరగా ఉన్న లైటు ఆ వక్షివీర వృష్టంగా పడుతూ వుండేది.

నేను స్వీచ్చి వేసే చప్పుడుకో, వెలిగే లైటు వెల్తురుకో, ఒక్కసారి గదంతా తిరిగి తిరిగి మళ్ళీ యధాస్థానం చేరుకునేదా వక్షి. మొదట్లో, నా గది వక్కులకు రహ దారి అయిందనుకున్నాను. కొద్దికాలానికి పరీక్షగా చూస్తే తేలింది, అది రిహదారి కాదు, పూర్తిగా నివాసమే అయిందని.

ఆ వక్షిచేసే భాదావిడి మొదట్లో నిరాకు కలిగించినా, క్రమంగా నిత్యకృత్యంలో ఒక భాగం అయిపోయింది. కొన్నాళ్ళకు ఎదురుమాడం కూడా మొదలుపెట్టాను. ఎల్లక్తికో పిచి దగ్గరకు చెయ్యసాగినూనే

'లైటు వెలుగుతుంది' అనే భావంలో తాటు, 'పిచిక ఎగురుతుంది' అని కూడా అనిపించేది.

నిశాచరం అయిన జీవితంమీద సాను భూతిలేని పరిసరాలపై, అడుక్కిపోయిన విసుగు మరికొంచెం అడుక్కి సోయినప్పుడు; ఈ యింటో ఎవరికీ ఏదాభంగం కలిగిం చేని వారాక, ఈ పిచిక్కి ఇబ్బందిగా ఉన్నది కాబోలు' అనిపించేది. కప్పని అంటిపెట్టు కునే సైన ఎక్కడోవున్న దీవపు వెలుతురు వల్ల పిచికకు ఇబ్బంది కలుగుతున్నదా; లైటు స్వీచ్చివేసే చప్పుడువల్లనా అనే నందేవాం, లోలోవల వాకు తెలిసినంతకంటే ఎక్కువగానే మెదులుతూవుండి ఉండాలి. తెల్లవారూమేలుకొని పెళ్లాడిన యిల్లాలు (రాత్రిముహూర్తం తెండి), నిద్రాదేవి వశం అయిపోయినా, కించిత్తూ సంబంధం లేని యీ పిచికమాత్రం నాలో సహచర్యం చేయడం ఏమిటో!

ఒకరోజు! బజారో నడుస్తున్నాను. ఎక్కడికి వెడుతున్నానో వివరంగా జ్ఞాపకం లేదు. అంతతీరికగా బజారువెంట తిరగడానికి ఎల్లా సాధ్యపడిందో కూడా జ్ఞాపకం లేదు. కాఫీ త్రాగుతున్నాను హోటలులో. నరర్యు వచ్చేలోపుగా పేపరుతీశాను కాంక్షేసానికి.

'గృహకలహాను వాశనం చెయ్యండి! మీ చదువువల్ల మీ గృహిణులకు ఏదా భంగం చెయ్యనక్కరలేదు! రమా టేబుల్ లైటు సహాయంతో చెల్తురు పరిగ్నా వృస్తకంమీద మాత్రమే వడేటట్లు చేసుకోవచ్చును !!!'

...పురువాడు ప్రొద్దున్న భోజనమయింలో అంటోంది మా అవిడ. 'ఉన్న దిప్పాలన్నీ చాలవుంటి, ఆ కొత్త దీపం కొవ్వారు?'

'సరిపోతే యెందుకు కొంటానుకో అన్నాను కండంలో చేయి కడుగుకుంటూ... ఆ దాత్రి యింటి ముఖంగా సైకిలు కొంచెం హుషారుగా వడిచింది. ఏదో అలవాటులేని తొండర కనిపించింది కాబో

వదకలో, నక్కార్థం ఏదో చేసి కట్టు... (స్వంతంగా చందాయిచ్చి ఏర్పాటు చేయించు కోని) నన్నానం పొందబోతున్నట్టు...

చెయ్యి కడుక్కుని నాగడికి మామూలుగా వచ్చి అంత ఆనందించవలసిన ఘన కార్యం మనం ఏమిచేశామా, అనుకుంటూ మామూలుగా లైటుదగ్గరకు వెళ్లాను కొత్తగా కొన్నలైటు జాప్యం వచ్చింది. 'హీనో! ఈ రోజున పిచికమ్మకు నిద్ర భంగంకాదు!' అనుకుంటూ కొత్తదీపం వెలిగించాను.

యధావకారం పిచికమ్మ తన మకాము నుండి బయలుదేరి గదిచుట్టూ ఒక్కసారి తిరిగి స్పృశానం చేరుకుంది. నేను చేసిన ప్రయత్నం అంతా వృధా అయినట్టు గుజువు అయిపోయింది. 'నలభై నవత్యరాల తీవ్రతలో మనం చేసిన ఏవని అక్కరకు వచ్చింది కనుక!' అనుకుంటూ పుస్తకం ముందు వేసుకొని కూచున్నాను.

'కొనుగోలుశక్తి యొక్క ఐతిహ్యే. ధర ఖరలు పెరుగుతవి...' ధర పెరిగినా పెరగక పోయినా, పుస్తకంలోని విషయాల అవగాహన మట్టుకు నాలొ పెరగటంలేదు. ఒక అరగంట మధనపడి చేపిదేతక, నేను ప్రత్యేకంగా పిచికమ్మ సౌకర్యంకోసం కొన్నదీపం అర్పణి మంచంమీద వాలాను, అనాటి విద్యా క్యాసంగానికి స్వస్తి చెప్పి!

గదిలో ఆంధకారం వ్యాపించింది. ఒక్కసారి పిచికమ్మ మళ్ళీ గదిచుట్టూ ఎగిరి, కూరుదగ్గర తన స్థానాన్ని చేరుకుంది. నీపం ఉన్నా లేకపోయినా, నేను చదివినా వదనకపోయినా తనతో నాకు నహవాసం మాత్రం తప్పదన్నట్టు!

చాలాసేపు ఇంటికన్నావైపుకు మాన్పూ, కళ్ళు తెరుచుకునేవున్నాను. ఏదో ఆలోచన, దీర్ఘ ఆలోచన! పిచికమ్మను గురించి. ఏమిటి యీ మాట్టురికం! మానవ మాత్రం తో నహవాసం అంటే ఏదన్నా అర్థం కింది. కుక్కల్ని పెంచుకుని తమవాత్సల్యం కల్పించిన వాళ్ళున్నారు. మార్కాలాలమీద కొబ్బాయి చెప్పించినవాళ్ళున్నారు. చిలకలు పని, గోరువంకంపని, మైసాపిట్ట అని పెంచి కొటికి మాట — మంతినేర్పి, ఆ చిలకలు కులునివి, వినిపించి ఆనందంలో పరవశం అయినవాళ్ళు అనేకులు. పిచికమ్మ పెంచిన వాళ్ళు — కండు పదార్థనకాలవాళ్ళు తప్ప—

చెయ్యనుగాకచెయ్యను

నా యెరికిని యెవరూలేరు.

స్వతః అధికంగా ప్రేమ వ్యక్తికరించే స్వభావంకాదు నాది. నాయెదుట యెవరైనా బాధ పడుతూ వుంటే, నా అదృష్టం యేమిటోగాని నాకు చీమ కుట్టినట్టు కూడా వుండదు. ఎవరైనా, ఏవనైనా చేస్తే దానికి విరివిగా కృతజ్ఞతా వాక్యాలు చెప్పుకుంటూ వాళ్ళని మంచి మాట ఆడడం కూడా నాకు బొత్తుగా చేతకాని పని నా చిన్నతనంలో కూడా 'నాకోసం ఎంతకష్టపడండి అన్నం వొండావు!' 'ఎంత కష్టపడి నాకు స్నానానికి వేడినీళ్ళు అట్టే పెట్టావు' మొదలైన అనునయ వ్యాకాలతో నేను మా అమ్మను ఎన్నడూ తృప్తిపరచిన వాడిని కాదు. ఆసలు అటువంటి మాటలు అనాలనే నాకు తోచేదికాదు.

మా చెల్లెలు నిమిషనిమిషానికి సామ భూతి ప్రదర్శనలు చాలా విరివిగా చేస్తూ వుండేది. ఆమె అంటే అప్పటికీ, ఇప్పటికీ మావాళ్ళకు అభిమానం పోచ్చు.

నేను కూడా కొంత సానుభూతి సంపాదిద్దామని ఒకటి రెండు పర్యాయాలు, 'నాకోసం' అని మొదలుపెట్టి, 'యింత కష్టపడండి' దాకా వచ్చి, 'అన్నం వొండావా' అని నిరర్థకంగా వచ్చిచే బదులు, 'ఏమి వొండావు?' అని సార్థకంగా ప్రశ్నించాను. దానితో మరో నాలుగురోజులు ఆ ఉన్న గోడు కూడా చెడి నేను యెంత కర్కోట కుణ్ణో, ఎంత దయాదాక్షిణ్యాలు లేని క్రూరుణ్ణో, ఎంత కృతఘ్నుణ్ణో, మా అమ్మ వివులంగా, రావణాసురుడు, మొదలైన పురాణపురుషులతో పోల్చి... నాకు మా చెల్లెలికి గణ లేదాకూడా జేరిజావేసి వినరించేది. ఆమె కృతజ్ఞతలు, నేను పరమ కృతఘ్నుణ్ణి. ఆమె మనస్సు నవనీతం నాదో కటికపాపిణం. రక్తం త్రాగే రాక్షసులు, పుర్రెలు మెళ్ళో వేసుకునే కాపాలి కులు నయం...మంచిమాట నోటంట రాదు. మూగి... చెవులకు వివవడదు... చెముడు, చెముడు చెముడు...

'యింత చెముడేమిటి?...'

ఉరిక్కినది 'ఏమిటిది?' అన్నాను. 'గంటసేపట్టుంచుకొన్న కేక లేస్తావు అంటే దుట్టువచ్చేల వాళ్ళు లేస్తున్నారు కాని

మీకుమాత్రం మెలకువ రావటమేలేదు...'

'నీం! మెళకువగానే వున్నానే!...' 'అంటే, నిద్రపోవటంలేదు. ఏ లి స్నే మట్టుకు పలకడంలేదు. ఏమిటా పలకడాన్నం?' మా అవిడ, అప్పుడప్పుడు ఉపయోగించే లేవే వూసిన కంఠంతో.

ఒక వ్యక్తి యింత ప్రేమ మరొక వ్యక్తి మీద చూపించినప్పుడు, దాని కేదో ప్రబలమైన— ఆ ప్రేమింపబడ్డ వ్యక్తికి ప్రమాదకరమైన కారణం—ఉంటుంది. మాయింట్లో యిటువంటి సందర్భాలకు సాధారణంగా ఆర్థికమైన కారణాలుంటాయి. మా అవిడ ఎన్నడయినా సానునయంగా మాట్లాడితే నాకు మా చెడ్డ భయం. ఆ అనునయవాక్యాల ఫరీదు ఎంత ఎక్కువగా ఉంటుందోనని.

'నీకు నిద్ర పరట్టడంలేదా యేమిటి పాపం!'

'మీరు యింటికి రానిదే నిద్ర ఎలా వడుతుందండీ, పిల్లలలో చేసిచేసి అలా వారిగివుంటాను కాని. కళ్ళు మూత పడతాయా యేమిటి?' ధోరణి గట్టిగానే వుంది! ఫరీదు బహుశః ఒక శతమానం దాటుతుంది!

'ఇందాకటినుంచీ లేవకపోతే నిద్రపట్టింది కాబోలనుకుని, రోజూలాగే వా అన్నం వేసి పెట్టుకుని తిప్పాను...'

'తెలియదుటండీ! అన్నీ తెలుస్తూనే వుంటాయి! అయినా మీరు వడ్డించుకున్నారే కదా అని నేను మళ్ళీ లేవలేదు.'

'నిద్ర చెడగొట్టుకుని యిప్పుడు మాత్రం యెందుకు వచ్చినట్టు?'

'అదేమిటండీ చోద్యం! పెళ్ళా మళ్ళుడి మొగుడిదగ్గరకు ఏమీ కారణం లేకుండా రాకూడదని ఏ క్వాన్తంలో వున్నది? ఏ 'లా'లో వున్నదో చెప్పండి, మీరు 'లా' కూడా చదువుకున్నారు కదా!'

నేను 'లా' చదువుకున్నానని గుర్తించి, జ్ఞాపకముంచుకుని, దాన్నీ, నన్నూ అతి హరితంగా నన్ను ప్రశంసిస్తూ ఉన్నది ఇల్లాలు, అంటే, వరిసితులు చాలా జటిలం అయ్యాయి అన్నమాట. అయినా కడుపుతో ఉన్నమ్మకనకండా...

'సాధారణంగా నిద్ర చెడగొట్టుకుని మాట్లాడడం నీకు అలవాటు లేదుకదా...'

అది...

'అడుగో యింతలో మళ్ళా దెప్పి పొడుపు! సిగ్గుపడండి లేకుండాంటేను...'

అమె యింకా ఏమేమి అంటున్నదో వాకు గుర్తులేదు. మెల్లిగా నిద్రపట్టింది. భక్తుల తలెత్తిన తరువాత కాని మెళుకువ చాలేదు.

మరో వారం వదిరోజులు చల్లగా పడి పాయి. వడలా త్రొక్కినా, మా పిచికమ్మకు, వాకూ, యధాప్రకారంగా సహచర్యం నడుస్తూనే వుంది...

ఆ రోజు రాత్రి... చాలా శ్రమ అయింది దూడవలసిన కాగితాలు -- మరునాటికి తయారు కావలసిన వ్యాసానికి వదవలసిన నవి ఎన్నో ఉండబట్టి కాని, లేకపోతే యింటికి రాకుండా ఏ బోడ్డుమీదో పైకిలు తొడిండ్లుగా అంచుకుని నిద్రపోయి ఉండును

యధాప్రకారం భోజనం చేసి, లేచితి. దగ్గర వున్నకాలు ముందు చేసి కుని చూచున్నాను. పుస్తకం తెరిచి, పట్టుకుంటున్నానే పుల్ల కోసం చెయ్యబోతున్నా. లేచితిమిద అని కోప్పి వందల దాటుగా ఉండే గాఢమ భావో... కళ్ళెక్కి, చూచివారంటే. క్రితం గోజు గాఢమో... పగవేసే పగ అప్పటి వరకం. అంటే... యెవరూ నా సహాయులు భర్తనూ వర్తనూ, ఒకవేళ ఎత్తివో యిగా పుల్లలు మట్టుకు అసలు అక్కరు. రాత్రి బోజనం కాగానే పట్టుకుంటున్నానే అలవాటుకు ఏ మాత్రం అడ్డంకొచ్చినా, యింతో తుఫాను తప్పక లేస్తుంది అందరికీ తెలుసు...

ఒక్క పుల్ల అయినా తెచ్చుకుందామని తప్పనిసరిగా లేస్తున్నాను. లేచితి కు ఎదురుగా ఉన్న పుస్తకాల అలమారు దగ్గర అకులు, వెత. గుట్టగా పడివున్నాయి. 'వనిమనసి చేత ఈగది తుడిపింపవలసిన అవసరం కూడా ఎవరికీ వట్టలేదు కాబోలును!' అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళాను, పుడక కోసం.

మరి కొంచెం సేవటికి, పుస్తకం కోసం అలమారు దగ్గరకు వెళ్లవలసి వచ్చింది. తా పుస్తకాల మధ్య -- సరిగ్గా అప్పుడే దాకు కావలసిన పుస్తకాలపైన -- పిచిక గూడు! 'హా' 'హా' అనుకుని, పుస్తకం సిగ్గుకోబోయాను. ఈ షిట్నాటం గూడు

చెయ్యనుగాకచెయ్యను

కదిలింది. ఒక్క మరుగున పిచికమ్మ ఆ పగం కట్టిన పిచిక గూడులోంచి బయట పడి, డేగలాగ యోగిరి వ్యస్థానం చేరుకుంది. మామూలు ప్రకారం గది మట్టూ తిరగలేదు

ఉనికి వడ్డంతవని అయి, ఉన్నచోటే నిలబడి పోయాను. ఏదో చెప్పరాని వ్యధను నూచించే కళ్లతో పిచికమ్మ నాకేసి చూసింది. ఉన్నచోట ఉండలేక, రెక్కలు రెపరెపా కొట్టుకుంటూ, అక్కడక్కడే ఎగురుతూ, మళ్ళీ ఆగుతూ, కొండంత పాడవీసి వెళ్ళింది. తనకేసే చూడ మన్నుట్టు ఒకటే గొడవ...

మరునాటికి తయారు కావలసిన వ్యాసం స్వీకణం కొచ్చింది. కాలకేసానికి వీలులేక తక్షణం పుస్తకం కేసి చెయ్యి చాపాను. పైనించి పిచికమ్మ -- యింటి కప్పు ఎగర గోళ్ళో పాడావిడి -- చాపిన చెయ్యి వెనక్కి పోయింది.

ఒకసారి తోంగి చూశాను. పిచికగూడు పగం కట్టివుంది. ఆకులు, పుల్లలు -- వాపళ్ళకుట్టు పుల్లలన్నీ -- చిందర వందరగా పడి పున్నాయి అందులోని వద్దతి కొంత వరిక్షించిన తరువాతనే కనిపించింది. ఆకులు, పుల్లలు, ఈనెలు, చీపురుపుల్లలు మాత్రం వువయోగించి, తన సంతానానికి నివాసం తయారు చేసింది పిచికమ్మ. గంపెడు సామాను తయారయింది... అలాగే నిలబడి పోయాను.

మరివకసారి పుస్తకం కోసం చెయ్యి చాప బోయాను. పిచికమ్మ పాడావిడికి అంతు లేదు. ఆ ఎగిరే విసురికి ఇంటికప్పు సోపడమే కాకుండా, తన రెక్కలు గుండపిండి అయే సంగతి కూడా మరిచినట్టుంది.

చెప్పలేనంత విసుగు వచ్చింది నా గదిలో ఉన్నదేకాక, పుస్తకాలమధ్య -- సరిగ్గా నాకు అప్పడే కావసిన పుస్తకాలమధ్య -- తన సంతానం తయారుచేసే ప్రయత్నంచెయ్యడం, నా పుస్తకం నేను తీసుకోబోతే యిలా వల్లమాలిన అల్లరిచెయ్యడం, బాగావేపుంది గొడవ! నా కాగితాల వాయకు నేనుపోతే అల్లరి! చాలా అందంగావుంది! చుట్టమై చూడవచ్చి, దెయ్యమై వట్టుకున్నట్టు... మనుష్యులమీదకంటే యి క్కువకోసం

వచ్చింది.

కుక్కలో కూచుని పిగరెట్టు వూర్తిగా కాలినా అకోసం పోలేదు -- ఏమైనా ఆ కాగితాలు చూచితిరాలి. మరునాటి సోన్నుకి వెళ్ళకపోతే ప్రమాదం. పై అధికారుల సుండి తప్పకుండా మాటవస్తుంది. వ్యవహారం బొత్తిగా బాగాలేదు కూడాను తనకు మాలిన ధర్మం యేమిటి అనబో! మనవని మానుకుని... ఈ తత్వం అప్పలు ప్రయోజనంలేదు. అదికాక ఈ పిచిక ఎవరు నేనెవరు? మనుషుల వివాదకంటే ఈ వోరు లేని పక్షియొక్క సౌకర్యాసౌకర్యాలమీద యింత శ్రద్ధ యేమిటి? నాకు అమ్మనక చుట్టమా? అబ్బనక చుట్టమా?

'రేపటి సోన్నుకి వ్యాసం వెళ్ళితిరాలి' అని మరోసారి జ్ఞాపకంగానే యంత్రంలా పుస్తకాల అలమారుదగ్గరికి శరీరం నడిచింది. కదలడం పిచికమ్మ చూస్తునే ఉన్నట్టుంది. కుక్కలోంచి లేచేటప్పటికి కొద్దిగా మొదలైన కిచకపలు అలమారు ప్రాంతానికి వెళ్ళేటప్పటికి మరి యొక్కవైకాగిలాంమీద వెయ్యడానికి చెయ్యియొక్కే సరికి బొత్తిగా వట్టకళ్ళం కాకుండా పోయింది. కించిత్తు చిరాకుతో అసలుసంగతి వూర్తిగా పరిశీలించడానికి ఒక బల్లను ఆ అలమారుదగ్గరకు తాగాను.

ఆ ప్రయత్నం పిచికమ్మకు బొత్తిగా ఇష్టంలేనట్టుంది. నా చుట్టూ గిరగిరా శరవేగంతో ప్రదక్షిణ చెయ్యడం మొదలు పెట్టింది.

పిట్ట గూడు చూడడం నాకు అబే మొదలు. అంతక్రితం ఎప్పుడూ చూడలేదు, పుస్తకాలలో కనిసం బొమ్మలుకూడా పదిగ్గా చూడలేదు. పైభాగంలోని గజవిజకేంగాని, లోపలిభాగం అద్భుతంగావుంది. పిచికమ్మ గడ్డి వరకలతో వెండిగిన్నె తయారు చేసింది. నున్నగా, వాయ్యారంగా గూడు; పాలకడలిలా! దానిమధ్య రెండు గుడ్లు -- రమావిష్ణు పుల్లగా!

గొడవ చేసేవేసి పిచిక తన స్థానం చేరుకుంది. లా భం లే ద ని తెలిసినట్టుంది. మెల్లిగా కాగితాలు కదిపి చూచాను. గూడు కదులుతోంది. గుడ్లు కదులుతున్నాయి! 'పిచికమ్మా! నీ పిల్లలకు వచ్చిన భయం లేదు! నా కాగితాలు జాగ్రత్తగా తీసుకుంటా'నని చెప్పాలనిపించింది. అమె తాప

అది...

'అడుగో యింతలో మళ్ళా దెప్పి పొడుపు! నిగ్రహించిం లేకుంటాంటేను...'

అమె యింకా ఏమీమి అంటున్నదో నాకు గుర్తులేదు. మెల్లిగా నిద్రపట్టింది. తరువాత తెల్లవారిన తరువాత కాని మెళుకువ రాలేదు.

మరో వారం వదిరోజులు చల్లగా పడి జాయి. పడుకొని నిద్రిస్తే, మా పిచికమ్మకు, నాకూ, యధాప్రకారంగా సహచర్యం నడుస్తూనే వుంది...

ఆ రోజు రాత్రి... చాలా శ్రమ అయింది. మాడవనేర కాగితాలు -- మరునాటికి తయారు కావలసిన వ్యాసానికి - పదవవలసినవి ఎన్నో ఉండబట్టి కాని, తేల్చిపోయింటికి రాకుండా ఏ బొద్దునికాదో పైకేలు తండ్రిగన అంచుకుప నిద్రించి ఉండును

యధాప్రకారం కోణం నేటి, తేలికగా గొర్రె వున్నకాలు మందు చేసుకుని చూచున్నాను. పున్నకం లెగింది, పళ్ళు కుట్టుకునే పుల్ల కోసం చెయ్యిలోని. తేలికమీద అది కొన్ని సంకల్ప రాలుగో ఉండే గాను కానీ... కళ్ళేనీ, చూచినా అంతే. క్రితం కోణం గాన లో నగనికే పక్కా కన్న బాష్పం. బూట్లో తోనడగా నా తోమామలు నగ్గమా వర్కరూ, ఒకవేరే పల్లినా యీ పుల్లలు మట్టుకు అసలు తిమ్మరు. రాత్రి బోజనం కాగానే పళ్ళు కుట్టుకునే అలవాటుకు ఏ మాత్రం అడ్డం కొలిచా, యింట్లో తుసాను తప్పక లేస్తుంది అందరికీ తెలుసు...

ఒక్క పుల్ల అయినా తెచ్చుకుండానువి తప్పనిసరిగా లేస్తున్నాను. తేదిలుకు ఎదురుగా ఉన్న పున్నకాల అలమారు దగ్గర అకులు, వెళ్ళి, గుట్టగా పడివున్నాయి. 'వనిమిసి చేత ఈగది తుడిపింపవలసిన అనవరం కూడా ఎవరికీ వట్టలేదు కాబోలను!' అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళాను, పుడక కోసం.

మరి కొంచెం సేపటికి, పున్నకం కోసం అలమారు దగ్గరకు వెళ్లవలసి వచ్చింది. నా పున్నకాల మధ్య - సరిగ్గా అప్పుడే నాకు కావలసిన పున్నకాలపైన - పిచిక గూడు! 'హా' 'హా' అనుకుని, పున్నకం పిచికబోయాను. ఈ పిచికం గూడు

చెయ్యనుగాకచెయ్యను

కలింది. ఒక్క మరుగున పిచికమ్మ ఆ సగం కట్టిన పిచిక గూడులోంచి బయట పడి, డేగలాగ యోగిరి స్వప్నానం చేరుకుంది. మామూలు ప్రకారం గది మట్టూ తిరగ లేదు.

ఉలిపి పడంతవని అయి, ఉన్నచోటే నిలిచి పోయాను. ఏదో చెప్పరాని వ్యధను సూచించే కళ్ళలో పిచికమ్మ నాకేసి చూసింది. ఉన్నచోట ఉండలేక, రెక్కలు తెప్పింపా కొట్టుకుంటూ, అక్కడక్కడే ఎగురుతూ, మళ్ళీ ఆగుతూ, కొండంత పాదానికి చేరేసింది. తనకేసే చూడ మన్నట్టు ఒకటే గొడవ...

మరునాటికి తయారు కావలసిన వ్యాసం స్ఫురణ కొచ్చింది. కాలక్షేపానికి వీలులేక తక్షణం పున్నకం కేసి చెయ్యి చాపాను. పైనింది పిచికమ్మ - యింటి కప్పు ఎగర గొట్టి పాదానికి - చాపిన చెయ్యి వెనక్కి పోయింది

ఒకసారి తోంగి చూశాను. పిచికగూడు సగం కట్టివుంది. ఆకులు, పుల్లలు - వాసల్లకుట్టు పుల్లలన్నీ -- చిందర వందరగా పడి వున్నాయి అందులోని సదర్దతి కొంత వేరి త్రించిన తరువాతనే కనిపించింది. ఆకులు, పుల్లలు, ఈవెలు, పీపురుపుల్లలు మాత్రం పునయోగాంది, తన సంతానానికి నివాసం తయారు చేసింది పిచికమ్మ. గంపెడు సామాను తయారయింది... అలాగే నిలబడి పోయాను.

మరికసారి పున్నకం కోసం చెయ్యి చాప బోయాను. పిచికమ్మ పాదానికికి అంతు లేదు. ఆ ఎగరే నిమిరికి ఇంటికప్పు పోవడమే కాకుండా, తన రెక్కలు గుండపిండి అయే సంగతి కూడా మరిచినట్టుంది.

చెప్పలేనంత విసుగు వచ్చింది నా గదిలో ఉన్నదేకాక, పున్నకాలమధ్య - సరిగ్గా నాకు అప్పడే కాననసిన పున్నకాలమధ్య - తను సంతానం తయారుచేసే ప్రయత్నం చెయ్యడం, నా పున్నకం నేను తీసుకోబోతే యిలా వల్లమాలిన అల్లరిచెయ్యడం, బాగానేవుంది గొడవ! నా కాగితాల చాయకు నేనుపోతే అల్లరి! చాలా అందంగావుంది! మట్టుమై చూడవచ్చి, దెయ్యమై వట్టుకున్నట్టు... మనుష్యులమీదకంటే యింకా వకోసం

వచ్చింది.

కూర్చిలో కూచుని పిగరెట్టు వూర్తిగా కాలినా ఆకోసం పోలేదు -- ఏమైతే ఆ కాగితాలు చూచితారాలి. మరునాటి సోన్నుకి వెళ్లకపోతే ప్రమాదం. పై అదికారుల సుండి తప్పకుండా మాటవస్తుంది. వ్యవహారం బొత్తిగా బాగాలేదు కూడాను. తనకు మాలిన ధర్మం యేమిటి అసలు! మనవని మానుకుని... ఈ తత్వం అప్పలు ప్రయోజనంలేదు. అదికాక ఈ పిచిక ఎవరు నేనెవరు? మనుషుల వివాదకంటే ఈ నోరు లేని పక్షియొక్క సౌకర్యసౌకర్యాలమీద యింత శ్రద్ధ యేమిటి? నాకు అమ్మనంక చుట్టమా? అబ్బనంక చుట్టమా?

'దేవటి సోన్నుకి వ్యాసం వెళ్ళి తీరాలి' అని మరోసారి జ్ఞానంలాగానే యంత్రంలా పున్నకాల అలమారుదగ్గరికి శరీరం నడిచింది. కదలడం పిచికమ్మ చూస్తునే ఉన్నట్టుంది. కుర్చీలోంచి లేచేటప్పటికి కొద్దిగా మొదలైన కిచకివలు అలమారు ప్రాంతానికి వెళ్ళేటప్పటికి మరి యొక్కవైక కాగితాలమీద వెయ్యడానికి చెయ్యియొక్కే సరికి బొత్తిగా వట్ట శక్యం కాకుండా పోయింది. కించిత్తు చిరాకుతో అసలుసంగతి వూర్తిగా పరిశీలించడానికి ఒక బల్లను ఆ అలమారుదగ్గరకు గాగాను.

ఆ ప్రయత్నం పిచికమ్మకు బొత్తిగా ఇష్టంలేనట్టుంది. నా మట్టూ గిరగిరా శరవేంతో ప్రదక్షిణ చెయ్యడం మొదలు పెట్టింది.

పిట్ట గూడు చూడడం నాకు అదే మొదలు. అంతక్రితం ఎన్నడూ చూడలేదు, పున్నకాలలో కనిసం బొమ్మలుకూడా సరిగ్గా చూడలేదు. పై బాగంలోని గజ్జిజికేంకాని, లోపలిభాగం అద్భుతంగావుంది. పిచికమ్మ గడ్డి వరకలతో వెండిగిన్నె తయారు చేసింది. సున్నగా, నయ్యారంగా గూడు; పాలకడలిలా! దానిమధ్య రెండుగుడ్లు - రమావిష్ణు పుల్లగా!

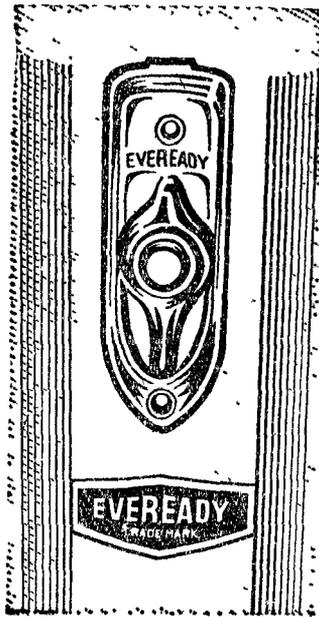
గొడవ చేసేచేసి పిచిక తన స్థానం చేరుకుంది. లా భం లే ద ని తెలిసినట్టుంది. మెల్లిగా కాగితాలు కదిపి చూచాను. గూడు కదులుతోంది. గుడ్లు కదులుతున్నాయి! 'పిచికమ్మా! నీ పిల్లలకు వచ్చిన భయం లేదు; నా కాగితాలు జాగ్రత్తగా తీసుకుంటానని చెప్పాలనిపించింది. అమె భాష

దాకురాదు, వా బావ నీచికన్నుకు తెలియదు. ఒక్కసారి పిచిక కూర్చున్న చోటికి చూచాను.

ఏ ఉద్యోగానికో మనం దరఖాస్తు చేస్తాం అడిగినకంటే, అందరికంటే అర్హతలు మనకు ఎక్కువవున్నాయి మనకే వచ్చి తీరాలి ఈ ధీమాతో వుండగానే ఎవరో అగస్త్యభ్రాతను, నిశానిని అధికారులు నిరుకుంటారు. మనకు కోపం వస్తుంది. 'ఇంత అన్యాయనూ!' అని. మనం ఈ కార్యాన్ని ప్రశ్నించి మన హక్కును ఆమలు పరుమకోదలచి తీసుకున్న చర్య మన పీకల మీదికి తెస్తుంది మానవకోటివీరాదమనకు కలిగే కోపం అంతలేనిది మనం ఏమీ చేయలేమని తెలుసుకున్నప్పుడు, మన నిస్సహాయత, మన బలహీనత ఆరని విప్పులా మనని దహించేస్తే తినాకు జ్ఞాపక మొచ్చింది. అటువంటి సమయాలలో నా కళ్లు ఆ పిచికన్ను కళ్లలాగే వుండి వుండాలి.

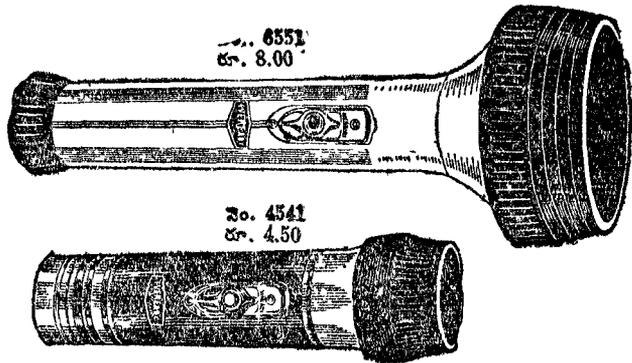
చెయ్యి ముందుకు సాగలేదు. ఏదో శక్తి వస్తు వెక్కిరిస్తోనే వేసింది ప్రక్కమీదక తీసుకుపోయింది నిద్రలేకుండా వెళ్ళవారూ దొర్లేటట్టు చేసింది ప్రాచూన అఫీసుకు వసి చివాట్లు తీసేటట్లు చేసింది. ఉద్యోగానికి తిలోదకాలు వదులుకునేటంతవరకు తెచ్చింది.....

తిండి తిప్పలు లేకుండా ఏళ్లతరబడి ఉండమంటే.. ఉంటాను జీబునిండా డబ్బు వుండగా, అనుభవించే శక్తి వుండగా, వైరాగ్యం లేకపోయినా, నన్నాసిలా ఉండమంటే.. ఉంటాను. వంటోపిస్తూ ఉంటాను టామాటోకంటే మాంసానికి దగ్గరగా ఉండే ఆసోరాన్ని కలలోవైనా చూడని వస్తు, వచ్చిమాంసం వ పుగతూ తినమంటే.. తిం గాను. నీటిలో -దిగుతాను, మంటలో ఉరుకుతాను, ఇంకా ఏమి చెయ్యమంటే అది చేస్తాను. కాని యింట్లో చెత్త వదులొం దన్న కారణంగా ఆ గూడుని అందులో పిల్లలుకాబోయే గుడ్డని అవతల పారవేసిన ఆసానిగా కూతురు తోమాత్రం, ఈ కంఠంలో ప్రాణం వుండగా కాపురం చెయ్యను, ఆమె ఉన్న యింట్లో అడుగు పెట్టను, ఆ పూల్లో ఊపిరి కూడా తియ్యను అంటే తియ్యను... ●

ఈ 'ఎవరెడీ' స్వీచ్ సంవత్సరం తరువాత సంవత్సరం చాలా చక్కగా పనిచేస్తూ ప్రకాశవంతమైన కాంతినిస్తుంది.

అంతగా ఆదారపడదగినవి 'ఎవరెడీ' లాక్ స్విచ్ లు కనుకనే సంయుక్త రాష్ట్రాలు 1966 సంవత్సరంలో 18 లక్షలు ఖరీదు చేసారు.

6551
రూ. 8.00

4541
రూ. 4.50

25 రోకాంకు పైగా వున్న 'ఎవరెడీ' టార్చిలలో మాకు నచ్చిన దానిని ఎంచుకోండి.

కాగితం వలెయే వస్తుంది అలాగే.

మీకు అత్యవసరమైనప్పుడు టార్చి కావాలి. 'ఎవరెడీ' మీకు అతి నిక్కం ఉపయోగపడగలగా.

మీకు టార్చికి 'ఎవరెడీ' టార్చిలను తాలా ఆవసరం. అవి శ్రేష్టమైనవి, వాడికకూ వాడికకూ మధ్య విరామంలో అవి క కని కూడగలగా కొనుగోరితే తేజోవంతమైన కాంతి ఉత్పత్తి చేస్తూ చాలాకాలం మన్నుతాయి.

950 టార్చిలను ఒక్కొక్కటి 70 పైసలు, పన్నులు అదనం

షి. ప్రతాప్ మల్ అమలోకే చంద్ కంపెనీ మెయిన్ రోడ్డు, విజయవాడ-1.